

สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา
DIGITAL COMPETENCIES OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE
NAKHON RATCHASIMA SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

จิตตนันท์ ดีไหม¹ และ ชูเกียรติ วิเศษเสนา^{2*}
Jittanan Deemai¹ and Chookiat Wisetsena^{2*}
^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
^{1,2}Faculty of Educational, Vongchavalitkul University
e-mail: jittanan_dee@vu.ac.th

Received: April 25, 2026 Reviewed: May 20, 2026 Revised: June 22, 2026 Accepted: June 23, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา 2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ปีการศึกษา 2568 จำนวน 44 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครชีและมอร์แกน และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบทีแบบกลุ่มอิสระ (Independent Samples t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการเข้าใจดิจิทัล ด้านการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล และด้านการใช้ดิจิทัล ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ: สมรรถนะดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา, มัธยมศึกษา

Abstract

This study aimed to: 1) investigate the level of digital competencies among school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Ratchasima, and 2) compare their digital competencies based on administrative experience and school size. The sample consisted of 44 school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Ratchasima in the academic year 2025. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table, and the participants were selected through stratified random sampling, with school size used as the stratification criterion. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.94. The collected data were analyzed using statistical software to calculate percentage, mean, and standard deviation. Hypotheses were tested using the Independent Samples t-test and One-way Analysis of Variance.

The results of the study revealed that:

1. The overall digital competencies of school administrators were at a high level. When considering each dimension, digital literacy obtained the highest mean score, followed by adaptative digital transformation, problem-solving with digital tools, and digital skills, respectively.
2. The comparison of digital competencies among school administrators based on administrative experience showed no statistically significant differences in the overall competencies. However, when classified by school size, the overall digital competencies differed significantly at the 0.05 level.

Keywords: Digital Competencies, School Administrator, Secondary Education

บทนำ
ในยุคของการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกมิติของการพัฒนาประเทศ รวมถึงด้านการศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ได้เน้นย้ำให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างพลเมืองไทยในศตวรรษที่ 21 ที่มีคุณภาพมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถปรับตัวได้ในสังคมแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ระบบการศึกษาไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เท่าทันต่อบริบทโลกดิจิทัล ด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีใช้ในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและทั่วถึง ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยผู้นำทางการศึกษาที่มีสมรรถนะดิจิทัล ในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ในบริบทของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลไกหลักในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา ความสามารถด้านสมรรถนะดิจิทัลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาช่วยในกระบวนการทั้งหมดของการศึกษา ตั้งแต่การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ไปจนถึงการประสานงานกับบุคลากรและการบริหารการเงิน ทำให้สามารถสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการและความเปลี่ยนแปลงในสังคมได้อย่างเหมาะสม (พัสดราภรณ์ แยมกัญจนวัฒน์ และคณะ, 2567) และจากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีสมรรถนะดิจิทัล เพื่อขับเคลื่อนการบริหารงานสถานศึกษาในทุกด้านให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาในยุคดิจิทัล ต้องมีความสามารถทางดิจิทัลในด้านการวางแผน บริหารวิชาการ บุคคล งบประมาณ และทั่วไป เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด (เทิดศักดิ์ วิไลเกษม, และคณะ, 2566) ดังนั้น ในยุคปัจจุบันการบริหารจัดการสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีสมรรถนะดิจิทัล โดยสมรรถนะดิจิทัลในบริบทของผู้บริหารสถานศึกษาครอบคลุมความสามารถในการเข้าใจและใช้ข้อมูลดิจิทัลอย่างถูกต้อง การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนงานบริหาร การแก้ปัญหาเชิงระบบด้วยเครื่องมือดิจิทัล และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างคล่องตัว ซึ่งล้วนเป็นทักษะสำคัญต่อการนำพาสถานศึกษาให้พัฒนาในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการใช้ระบบข้อมูลผู้เรียนเพื่อวางแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การบริหารงบประมาณผ่านระบบดิจิทัลอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ การใช้แพลตฟอร์มประเมินและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และการจัดการสารสนเทศและงานธุรการด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องเสริมสร้างสมรรถนะดิจิทัลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และยังไม่มีผู้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาภายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมาตามกรอบสมรรถนะดิจิทัลของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนมายังบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ขนาดใหญ่ มีโรงเรียนในสังกัดจำนวนมาก และหลากหลายบริบท ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีศักยภาพสูงทั้งในด้านการบริหารและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้เท่าทันยุคสมัย อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ พบว่า ยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็นความไม่พร้อมของบุคลากร ความแตกต่างของช่วงวัยที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัล ความซับซ้อนของระบบ ความไม่มั่นใจในการใช้งานเทคโนโลยี ปัญหาด้านความปลอดภัยของข้อมูล ตลอดจนความไม่เสถียรของระบบเทคโนโลยีที่นำมาใช้ การเปลี่ยนผ่านจากวัฒนธรรมเดิมไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีสมรรถนะดิจิทัลสามารถใช้เทคโนโลยีสนับสนุนงานบริหาร ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเพื่อที่จะสามารถวางแผน พัฒนา ตัดสินใจ และควบคุมระบบการบริหารภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถผลักดันวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลเชิงนวัตกรรมภายในองค์กร โรงเรียนจะสามารถพัฒนาได้อย่างสอดคล้องและสร้างผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืนตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ (อัญเทพ สิทธิเสื่อ และศศิพิมพ์ สายกระสุน, 2567)

ดังนั้น เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่ที่สามารถพัฒนาได้อย่างสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะดิจิทัลที่เพียงพอและเหมาะสมกับบริบทของการบริหารในศตวรรษที่ 21 ทั้งในเชิงทฤษฎีและการประยุกต์ใช้จริงในองค์กรการศึกษา ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน ตลอดจนความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะดังกล่าว ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญในการเสนอแนวทางพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษานำไปสู่การเพิ่มศักยภาพตนเองในการปฏิบัติงานให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยกกระตือรือร้นการบริหารสถานศึกษาสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัล และสอดคล้องกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดสถานศึกษา

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ปีการศึกษา 2568 จำนวน 50 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มโดยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จำนวน 50 โรงเรียนเปิดตารางได้จำนวน 44 โรงเรียน แบ่งโรงเรียนตามขนาดสถานศึกษา โดยแสดงตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1

จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

สถานศึกษาในสังกัด สพม.นครราชสีมา	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ผอ.	ผู้ให้ข้อมูล		
				รอง ผอ.	หัวหน้า วิชาการ	รวม
ขนาดเล็กและกลาง	22	19	19	19	19	57
ขนาดใหญ่	11	10	10	10	10	30
ขนาดใหญ่พิเศษ	17	15	15	15	15	45
รวม	50	44	44	44	44	132

3. กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบในหน้าที่หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 132 คน และนำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นค่าเฉลี่ยระดับสถานศึกษาก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวแปรการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยจากการประมวลผลข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยสมรรถนะดิจิทัล ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าใจดิจิทัล การใช้ดิจิทัล การแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล และการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) โดยศึกษาเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของสถานศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดโรงเรียน
2. ตัวแปรตาม คือ สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้
 - 1) การเข้าใจดิจิทัล
 - 2) การใช้ดิจิทัล
 - 3) การแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล
 - 4) การปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ ประสบการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามจัดอันดับคุณภาพของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 28 ข้อ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.94

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดหน่วยวิเคราะห์เป็นระดับขนาดสถานศึกษา ทั้งนี้ในแต่ละสถานศึกษามีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 3 คน ผู้วิจัยจึงได้ทำการรวมคะแนนโดยการหาค่าเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 คนในแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้ได้ค่าตัวแทนของสถานศึกษาแต่ละแห่ง จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวไปวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน เพื่อใช้ในการแปลความหมายระดับสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ว่าอยู่ในระดับใด

3. นำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบสมรรถนะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบทีแบบกลุ่มอิสระ (Independent Samples t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé's Method)

ผลการวิจัย

1. ระดับสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2

ผลการวิเคราะห์สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวม

สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	<i>M</i>	<i>SD</i>	การแปลผล
1) การเข้าใจดิจิทัล	4.15	0.61	มาก
2) การใช้ดิจิทัล	4.02	0.52	มาก
3) การแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล	4.09	0.54	มาก
4) การปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล	4.12	0.51	มาก
ภาพรวม	4.09	0.68	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการเข้าใจดิจิทัล ($M = 4.15$) ด้านการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ($M = 4.12$) ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล ($M = 4.09$) และด้านการใช้ดิจิทัล ($M = 4.02$)

2. การเปรียบเทียบสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 3

ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร ด้วย Independent Samples t-test

สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการบริหาร				t	p
	น้อยกว่า 5 ปี		5 ปีขึ้นไป			
	M	SD	M	SD		
1) การเข้าใจดิจิทัล	4.07	0.38	4.15	0.47	-.362	0.719
2) การใช้ดิจิทัล	3.84	0.38	4.02	0.45	-.757	0.453
3) การแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล	3.83	0.26	4.10	0.42	-1.264	0.213
4) การปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล	3.86	0.25	4.13	0.42	-1.268	0.212
ภาพรวม	3.90	0.31	4.10	0.41	-.941	0.352

จากตารางที่ 3 พบว่า สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โดยภาพรวม ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารน้อยกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหาร 5 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่า p มากกว่า 0.05 และค่าเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย จึงสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสองกลุ่มมีระดับสมรรถนะดิจิทัล ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ทั้งนี้ไม่พบความแตกต่างของสมรรถนะดิจิทัลระหว่างผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป อาจเนื่องมาจากการกำหนดช่วงประสบการณ์ในการบริหารของผู้วิจัยที่ใช้เกณฑ์ 5 ปี ซึ่งอาจเป็นช่วงเวลาที่ยังไม่สามารถสะท้อนความแตกต่างของประสบการณ์ในการบริหาร ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ผ่านการอบรม การเรียนรู้ด้วยตนเองและการใช้งานในการปฏิบัติงานจริง ทำให้ผู้บริหารในทุกช่วงประสบการณ์สามารถเข้าถึง และพัฒนาทักษะดิจิทัลได้ใกล้เคียงกัน จึงอาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ไม่พบความแตกต่างดังกล่าว

ตารางที่ 4

ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้วย One-way ANOVA

สมรรถนะดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1) การเข้าใจดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	2	2.27	1.14	6.86	0.003*
	ภายในกลุ่ม	41	6.78	0.17		
	รวม	43	9.05			

2) การใช้ดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	2	3.28	1.64	13.01	0.000*
	ภายในกลุ่ม	41	5.17	0.13		
	รวม	43	8.45			
3) การแก้ปัญหาด้วย	ระหว่างกลุ่ม	2	2.91	1.45	13.58	0.000*
เครื่องมือดิจิทัล	ภายในกลุ่ม	41	4.39	0.11		
	รวม	43	7.30			
4) การปรับตัวสู่	ระหว่างกลุ่ม	2	3.12	1.56	15.66	0.000*
การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล	ภายในกลุ่ม	41	4.08	0.10		
	รวม	43	7.20			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.82	1.41	13.36	0.000*
	ภายในกลุ่ม	41	4.33	0.11		
	รวม	43	7.14			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน เป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe's ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe's

ขนาดสถานศึกษา	M	ขนาดเล็กและกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็กและกลาง	3.82	-		
ขนาดใหญ่	4.08	0.25	-	
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.41	0.58*	0.33	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมเป็นรายคู่ สมรรถนะ

ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและกลาง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้บริบทของสังคมดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ การสื่อสาร และการตัดสินใจในการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เทิดศักดิ์ วิไลเกษม และคณะ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผลการวิจัย พบว่า ระดับสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของ ศิริลักษณ์ คงแก้ว และคณะ (2568) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเข้าใจดิจิทัล รองลงมา คือ ด้านการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล และด้านการใช้ดิจิทัล ตามลำดับ ผลการวิจัยจึงสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในระดับที่สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม สมรรถนะดิจิทัลเป็นความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมั่นใจมีวิจารณญาณ และมีความรับผิดชอบ เพื่อการเรียนรู้การทำงาน และการมีส่วนร่วมในสังคม โดยประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงข้อมูล การสื่อสาร การสร้างเนื้อหาดิจิทัล ความปลอดภัย และการแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วราวุฒิ มุขกระโทก และกุลจิรา รักษนคร (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการประเมินการใช้ดิจิทัลเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการ ด้านการรู้และเข้าถึงดิจิทัล ด้านการสร้างสื่อดิจิทัลที่เหมาะสมและปลอดภัย และด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการศึกษา

ด้านการเข้าใจดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อทางดิจิทัล รวมถึงมีความสามารถในการเข้าถึง วิเคราะห์ และประเมิน

ข้อมูลดิจิทัลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ผลการวิจัยนี้สามารถอธิบายได้ตามกรอบสมรรถนะดิจิทัล DigComp 3.0 ซึ่งกำหนดว่า ความรู้ความเข้าใจด้านข้อมูลและสารสนเทศ (Information and Data Literacy) เป็นหนึ่งในสมรรถนะสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยเน้นความสามารถในการค้นหา วิเคราะห์ ประเมิน และจัดการข้อมูลดิจิทัลอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งนี้อาจเป็นผลจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนและตัดสินใจทางการบริหาร เช่น ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน หรือข้อมูลเชิงนโยบายทางการศึกษา ทำให้ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการจัดการข้อมูลดิจิทัลและการใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เกศราภรณ์ บัวศรี และคณะ (2568) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การสร้างสรรค์สื่อนวัตกรรมดิจิทัล จริยธรรม และการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล ความปลอดภัยทางเทคโนโลยีดิจิทัล การสื่อสารและสร้างเครือข่ายความร่วมมือดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการรู้และเข้าใจดิจิทัล ตามลำดับ

ด้านการใช้ดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แม้ว่าจะยังอยู่ในระดับมากก็ตามอาจสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนยังมีข้อจำกัดในการใช้เครื่องมือดิจิทัลขั้นสูง หรือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างของทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเชิงลึก เช่น การสร้างเนื้อหาดิจิทัล การวิเคราะห์ข้อมูล หรือการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการบริหาร รวมถึงโอกาสในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Pettersson (2018) ที่ได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลในบริบททางการศึกษา พบว่า สมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในกระบวนการทำงานและการเรียนการสอน และระดับสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรสามารถส่งผลต่อความถี่และคุณภาพของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในบริบททางการศึกษา โดยบุคลากรที่มีสมรรถนะดิจิทัลสูงมักสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีวิจารณญาณและใช้เทคโนโลยีได้บ่อยครั้งมากขึ้นในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ งานศึกษาดังกล่าวยังชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานทางการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลอย่างต่อเนื่องผ่านการพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพ เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษามักเผชิญกับสถานการณ์ที่ต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน แต่ขาดแนวทางหรือการสนับสนุนที่เพียงพอในการนำเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด แม้บุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่จะมีความตระหนักและทัศนคติที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล แต่การนำเทคโนโลยีไปใช้ในกระบวนการทำงานจริงยังประสบข้อจำกัด เช่น การขาดการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง หรือการขาดการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีจากองค์กร ดังนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า แม้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลและตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการสถานศึกษา แต่การพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเชิงลึกยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่

ควรได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการพัฒนาทักษะ การสนับสนุนทางองค์กร และการพัฒนาวิชาชีพ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของกรอบสมรรถนะดิจิทัล DigComp 3.0 ซึ่งเน้นความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างเนื้อหาดิจิทัล แก้ปัญหาเชิงเทคโนโลยี และพัฒนานวัตกรรมในสภาพแวดล้อมดิจิทัล เนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการพัฒนาเครื่องมือใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

2. เปรียบเทียบสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดสถานศึกษา

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ที่มีประสบการณ์ในการบริหารแตกต่างกัน มีสมรรถนะดิจิทัลโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านของบริบทการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ที่ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมิได้ผูกติดอยู่กับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง หากแต่ขึ้นอยู่กับโอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้ การพัฒนาวิชาชีพ และการมีส่วนร่วมกับเทคโนโลยีในบริบทของการทำงานจริง ทั้งนี้การที่ไม่พบความแตกต่างตามประสบการณ์ ยังสะท้อนแนวโน้มของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ในวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงยืนยันว่าสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผลมาจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากกว่าปัจจัยด้านประสบการณ์เพียงอย่างเดียว ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลของโรงเรียน แม้บริบทของโรงเรียนจะแตกต่างกัน แต่ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังคงพยายามนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เทคโนโลยีดิจิทัลกลายเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารทุกช่วงประสบการณ์จำเป็นต้องพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการบริหารจัดการและการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันได้รับการพัฒนาและส่งเสริมสมรรถนะด้านดิจิทัลผ่านนโยบายและการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัด เช่น การอบรม การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายวิชาชีพ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันจึงทำให้ผู้บริหารไม่ว่าจะมีประสบการณ์มากหรือน้อยสามารถพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลได้ใกล้เคียงกัน ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัลมีความสามารถในการจัดการทรัพยากร และส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีในองค์กร ย่อมสามารถพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Organisation for Economic Co-operation and Development (2021) ในรายงาน OECD Digital Education Outlook 2021 ที่ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาขึ้นอยู่กับพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการฝึกอบรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การนำเทคโนโลยีไปใช้ในปฏิบัติงานจริง และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องมากกว่าปัจจัยด้านอายุหรือประสบการณ์ และสอดคล้องกับการวิจัยของ Adaku et al. (2024) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ด้านดิจิทัลและประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาครัฐ รัฐครุสรีเวอร์สประเทศไนจีเรีย : ผลกระทบต่อการจัดการสวัสดิภาพนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า ความรู้ด้านการสื่อสารดิจิทัลและความรู้ด้านสื่อสังคมออนไลน์ มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือสื่อสารดิจิทัลและแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์มีความสามารถในการบริหารจัดการงานโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น ปรับปรุงการสื่อสารกับบุคลากร นักเรียน และ

ชุมชนโรงเรียนโดยรวม รวมถึงสามารถตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลที่ต้องการ สมรรถนะเป็นผลลัพธ์ของการบูรณาการระหว่างความรู้ ทักษะ และทัศนคติ มากกว่าการสะสมประสบการณ์เพียงอย่างเดียว และสอดคล้องกับ Vuorikari et al. (2022) ซึ่งอธิบายในกรอบสมรรถนะดิจิทัลสำหรับพลเมือง (DigComp 2.2) ว่าสมรรถนะดิจิทัลเป็นการบูรณาการระหว่างความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่สามารถพัฒนาได้ผ่านการเรียนรู้ การฝึกฝน และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในบริบทจริง โดยกรอบดังกล่าวยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาระดับสมรรถนะอย่างต่อเนื่องตามบริบทการใช้งานและระดับความชำนาญของบุคคล จึงอาจอธิบายได้ว่า ผู้บริหารที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งมากกว่าไม่ได้หมายความว่าจะมีระดับสมรรถนะดิจิทัลพื้นฐานสูงกว่าเสมอไป แต่ขึ้นอยู่กับโอกาสในการเรียนรู้และการนำเทคโนโลยีไปใช้จริงในการปฏิบัติงาน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีสมรรถนะดิจิทัลแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความพร้อมด้านทรัพยากร เทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่แตกต่างกัน สมรรถนะดิจิทัลไม่ได้ขึ้นอยู่กับบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับบริบทแวดล้อม เช่น โอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยี การสนับสนุนจากองค์กร และวัฒนธรรมดิจิทัลของหน่วยงาน ในขณะเดียวกัน สถานศึกษาขนาดเล็กและกลางอาจมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร และระบบสนับสนุนทางเทคโนโลยี ทำให้ผู้บริหารมีโอกาสใช้หรือพัฒนาทักษะดิจิทัลในเชิงลึกน้อยกว่า แม้ว่าจะมีความตระหนักหรือทัศนคติที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยีก็ตาม ดังนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยี และการสนับสนุนจากองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าขนาดอื่นทุกด้าน เนื่องจากมีความพร้อมด้านทรัพยากร เทคโนโลยี และโอกาสในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Ese and Okai (2024) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาครัฐในรัฐริเวอร์ส ประเทศไนจีเรีย ผลการวิจัย พบว่าการลงทุนในการพัฒนาความเชี่ยวชาญด้านดิจิทัลมีส่วนสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยรวมของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการโรงเรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Organisation for Economic Co-operation and Development (2021) ซึ่งนำเสนอไว้ในรายงาน OECD Digital Education Outlook 2021 โดยระบุว่า ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล เช่น อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และระบบแพลตฟอร์ม รวมถึงการสนับสนุนเชิงนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัด เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อระดับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษา ทั้งในด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาที่มีความพร้อมด้านทรัพยากรและการสนับสนุนที่เหมาะสม จะเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและครูในการใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รายงานดังกล่าวยังชี้ให้เห็นว่า ความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากรดิจิทัลระหว่างสถานศึกษาส่งผลต่อโอกาสในการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีของบุคลากร

ทางการศึกษา และสอดคล้องกับการศึกษาของ Pettersson (2018) ที่พบว่า ปัจจัยด้านบริบทขององค์กร เช่น ทรัพยากรและการสนับสนุน มีผลโดยตรงต่อระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานต้นสังกัดอาจดำเนินการผ่านการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ที่เน้นการนำเทคโนโลยีไปใช้จริงในการบริหารงาน รวมถึงการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านดิจิทัลและสนับสนุนให้ผู้บริหารทุกบริบทสามารถพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลได้อย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กและกลาง ซึ่งมีระดับสมรรถนะต่ำกว่ากลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะการใช้ดิจิทัลเชิงลึก จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้านการใช้ดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แม้จะอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารยังควรพัฒนาในด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเชิงลึก เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างสื่อดิจิทัล และการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการตัดสินใจ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในด้านสมรรถนะดิจิทัลโดยเฉพาะการบูรณาการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ทั้งในด้านการวางแผน การตัดสินใจ การสื่อสาร และการกำกับติดตาม พร้อมทั้งส่งเสริมครูและนักเรียนให้มีความสามารถในการเข้าใจ การใช้ การแก้ปัญหา และการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและเพิ่มศักยภาพขององค์กร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและกลาง และขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในการเข้าใจดิจิทัล ในขณะที่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างเชิงลักษณะของบทบาทและบริบทในการบริหารของแต่ละขนาดสถานศึกษา ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความแตกต่างดังกล่าว

2. ควรมีการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา เพื่อทวนสอบว่าด้านการเข้าใจดิจิทัล ด้านการใช้ดิจิทัล ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล และด้านการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสถานศึกษาในเชิงประจักษ์เพียงใด

เอกสารอ้างอิง

เกศราภรณ์ บัวศรี, ธัญเทพ สิทธิเชื้อ และศุภชนกฤษ ยอดสละ. (2568). การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์*, 10(2), 183-195.

เทิดศักดิ์ วิไลเกษม, อธิป เกตุสิริ และชวนคิด มะเสนะ. (2566). การศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์* 8(2), 137-152.

ธัญเทพ สิทธิเชื้อ และศศิพิมพ์ สายกระสุน. (2567). การพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 18(3), 114-131.

พัสดราภรณ์ แยมกาญจน์วัฒน์, บรรจบ บุญจันทร์ และอริสา นพคุณ. (2567). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงในยุคดิจิทัล. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 6(3), 464-477.

วรารุณี มุขกระโทก และกุลสุริยา รักชนกร. (2566). สมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 6(17), 68-79.

ศิริลักษณ์ คงแก้ว, นิรรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และนพรัตน์ ชัยเรือง. (2568). สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 7(1), 477-486.

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2563). *กรอบสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับพลเมืองไทย*.

https://web.parliament.go.th/assets/portals/1/files/digital_competence_framework_for_thai_citizens.pdf

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580)*.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF

Adaku, N. N., Odoh, J. U., & Okafor, R. N. (2024). digital Literacy and PRINCIPALS'

Administrative Effectiveness in Public Secondary Schools in Cross River State, Nigeria: Implications for Student Welfare Management. *AJEMATES African Journal of Educational Management, Teaching and Entrepreneurship Studies*, 13(2), 169-184.

<https://ajemates.org/index.php/ajemates/article/view/559>

Ese, I. J., & Okai, N. O. (2024). Principals' digital competence for effective administration of public senior secondary schools in Rivers State, Nigeria. *International Journal of Institutional Leadership, Policy and Management*, 6(2), 193-211

<https://www.ijilpm.com.ng/assets/vol.%2C-6%282%29-imiruaye-josephine-ese---okai.pdf>

Organisation for Economic Co-operation and Development. (2021). *OECD digital education outlook 2021: Pushing the frontiers with artificial intelligence, blockchain and robots*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/589b283f-en>

Pettersson, F. (2018). On the issues of digital competence in educational contexts – A review of literature. *Education and Information Technologies*, 23, 1005–1021.
<https://doi.org/10.1007/s10639-017-9649-3>

Vuorikari, R., Kluzer, S., & Punie,. (2022). *DigComp 2.2, The Digital Competence framework for citizens : with new examples of knowledge, skills and attitudes*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2760/115376>

